

شرحی بر مکالمه تلفنی محمدرضا شاه با علی امینی

۴ دی ۱۳۹۳ ساعت ۱۱:۴۹

در مکالمه تاریخی شاه با علی امینی، آنها درباره اتفاق هایی که در پنج دی ماه ۱۳۵۷ به وقوع پیوسته است، باهم مشورت می کنند . شاه ۲۱ روز قبل از خروج از ایران به صراحت به امینی می گوید « ما داریم آب می شویم»

فایل صوتی که در اینجا ملاحظه می فرمائید مربوط به شنود ساواک از خانه دکترعلی امینی نخست وزیر زمان شاه است. این مکالمه تاریخی در آستانه پیروزی انقلاب اسلامی در پنجم دی ماه ۱۳۵۷ انجام شده است. شاه در ابتدای سخنان خود به سخنرانی کریم سنجابی در بیمارستان پهلوی (امام خمینی کنونی) اشاره دارد. بر اساس اسناد موجود در ساواک دراطلاعیه هایی که در قسمت های مختلف دانشکده پزشکی بیمارستان پهلوی در روز دوشنبه چهارم دیماه ۱۳۵۷ نصب شده بود از کلیه کارکنان دانشکده خواسته شده در ساعت ۱۰ صبح به منظور پشتیبانی از استادان متحصن در دانشگاه تهران به خیابان رفته و اقدام به راهپیمایی کنند. در پایان این راهپیمایی دکتر کریم سنجابی برای حضار سخنرانی کرده است.

در مکالمه تاریخی شاه با علی امینی، آنها درباره اتفاق هایی که در پنج دی ماه ۱۳۵۷ به وقوع پیوسته است، باهم مشورت می کنند . شاه ۲۱ روز قبل از خروج از ایران به صراحت به امینی می گوید « ما داریم آب می شویم»

در ادامه این مکالمه شاه تلاش می کند دیدگاه علی امینی را در باره سخنرانی کریم سنجابی در بیمارستان پهلوی تهران بداند. سنجابی در این سخنرانی بصورت علنی خواستار تشکیل جمهوری دموکراتیک در ایران بجای نظام شاهنشاهی شده بود. علی امینی ضمن اظهار بی اطلاعی از این ماجرا می گوید اگرچنین ادعایی صحت داشته باشد اقدام غیر قانونی است و در نهایت در برابر پرسش مشورتی شاه در باره دستگیری سنجابی، نظر موافق خود را اعلام می کند .

دربخش دیگری از این سند در باره ترور استاد نجات اللهی گفتگو شده است. این استاد شهید در محل تحصن اساتید دانشگاه هنگام قدم زدن بر روی تراس ساختمان وزارت علوم در خیابان ویلا (استاد نجات اللهی کنونی) توسط نیروهای امنیتی به شهادت رسیده بود. شاه و امینی در باره مشکوک بودن این اقدام به بحث می پردازند و هر دو مدعی آن هستند که احتمال دارد کار مخالفان باشد!!

در بخش سوم در باره اعتصاب کارکنان نفت و تاثیر آن بر اقتصاد ایران و منطقه صحبت می شود که در این مورد امینی به تشریح

اقدامهای احتیاطی خود با کمک معتمدین انقلابی درمهار اعتصاب کارکنان صنایع نفت ایران می پردازد.

در این بخش شاه ضمن اظهار نگرانی برای از دست دادن درآمدهای نفتی به صراحت عجز خود را در برابر اراده مردم برای سرنگونی حکومتش نشان می دهد انجا که میگوید:

« بله ، اصلاً رفتیم، بدون اینکه با آبرو هم رفته باشیم، مثل پیرزن ها، »

متن کامل پیاده شده از نوار مکالمه محمدرضا پهلوی با دکتر علی امینی

از دربار با منزل علی امینی تماس گرفته اند :

امینی : الو

شاه : الو

امینی : تعظیم عرض می کنم قربان

شاه: شب بخیر ، شنیدید که سنجابی صحبت از جمهوری دمکراتیک چیز ایران کرده دیروز؟

امینی : نه قربون - نه خیر

شاه : خب چکار کنیم در این صورت

امینی : برخلاف قانونه آقا

شاه : تحمل همیشه کرد

امینی : نخیر ، بنده صحبتی نشنیده ام - قربون ، نخیر

شاه : بله از قرار معلوم در میتینگ آن بیمارستان پهلوی، نطق کرده و صحبت از جمهوری دموکراتیک خلق کرده

امینی : عجب

شاه : اینطور میگن

امینی : نه بنده نشنیده ام آقا ، نه

شاه : خب در صورت صحت چی ؟

امینی : این که خلافه و اگر بخواهید یک ذره جلوش رو ول کنید که باعث زحمت که به این ترتیب ، شعارهای اینجوری که قابل تحمل نیست

شاه : اصلاً ما داریم آب میشیما!

امینی : نخیر آقا اصلاً (نانفهوم) ایست، اصلاً اقدامات زیادی کرده بود راجع به نفت و روی هم رفته بد نبود قربان. با آقای فلسفی صحبت کردیم، قرار شد که یک مقدار در منابع بگن که مردم احتکار نکنند ضمناً کارگران هم یک تقاضاهایی داشتند ، که الان آقای طالقانی پیام دادند که من مشغول هستم که این بخش داخلی لنگ نشه

شاه : خب درآمدمون چی میشه؟

امینی : والا که اجالتاً تجارت داخلی خیلی خطرناکه ولی این را جلو شو بگیریم تا ببینیم قسمت بعدش چه میشه، آقای انتظام

صبح مشغول بود که دیشب تلفن کردم این اقدامات شده و سه قسمت بود که یکی هم راجع به همین موضوع ارتش بود و بردن نفت که این هم کارگراها امروز صبح بعضی ها گفتن نفت رو ارتشها زیادتر می برن و جنبه رزرو دارد و میخواهد تعدیلی بکنند و یکی هم راجع به خود منطقه آبادان و اونجاها بود ، خوزستان که نظامی ها رو از آنجا جمع کنند و خود کارگرا یک سرکارگری معین می کنند که خودشون تامین می کنند و نظامی دخالت نکنند و خب همین مسائلی بود که دیشب اتفاقاً به عرض تون رسوند، بله، گفت مجدداً به عرض تونمیرسونه که تا سه قسمت بود که این قسمت را تامین بکنند که یکی این نفت داخلی که خیلی خطرناک هم است، این معطل نشه

شاه : فردا جلسه دارم با نظامی ها ولی خب این را من الان تعقیب می کنم موضوع سنجاییو اگر تایید شد خب قبول کنیم؟

امینی: والا به نظر بنده مشکله قبول کردنش ولی اینطور اصلاً دیگه اختیار در می آید از دست همه !

شاه : بکلی

امینی : بله این دیگه صحیح نیست

شاه : پس دیگه نقشه نمی شه ریخت

امینی : نه دیگه هیچی یه وقت میبینی اصلاً به کلی نمی شه

شاه : و در اون جا در اون بیمارستان پهلوی اونها گفتند بودند که بله ما یک جمهوری توده ای میخواهیم مثل رومانی

امینی : صحیح ، نه من نشنیدم

شاه : توی خیابونها هم که دیگه هر روز شعار و اینها

امینی : بله ، یک عده هم طرفدار سخت گیری بودند و صبح مراجعه می کردند که بالاخره این شل کن سفت کن درست نیست.

شاه : خب مقرراتیه که هست، آیا صحیح نیست که مقررات اجرا بشه؟

امینی : خب مقررات که باید اجرا بشه اونکه چاره ای نداره، منتها یک وقتی تدبیری می خواهد، یک دسته مقررات اجرا نشه همه چی لق میشه، تقریباً همین طور هم شده دیگه، هم حکومت نظامی هست هم نیست ولی یک مقدار اسباب تجربیه عده ای شده و

زندگی مردم را واقعاً داره لنگ میشه.

شاه : اصلاً من نمیدونم مثلاً فردا چه میشه ، یعنی اگر قانون اجرا نکنیم

امینی : نه آقا قانون باید اجرا بشه علی القاعده همه طرفدار اجرای قانون هستند دیگه، شکی نیست اگر قانون اجرا نشد که هرج و مرجه

شاه : اصلاً نمیشه دیگه اصلاً هیچ چیزو پیش بینی کرد

امینی : نخیر ، واقعاً قابل پیش بینی نیست و در میره از هم چون یک عده هم این وسط برای سخت گیری ادارات هم ، یک عده ای تایید می کردند که اگر گفتند که آقا کسی نباید بیرون ، حد عمل را بکنند و یک عملی دنبال این حرف باشه

شاه : حالا من تحقیق می کنم راجع به سنجابی و اگر یک همچین حرفی زده باشه؟

امینی : خوب دیگه چاره ای نیست باید جلوش گرفته بشه

شاه : بگیریمش

امینی : بله چون اینها یک مقداری دارن تلاش هایی میکنند برای اینکه مانع آمدن صدیقی بشن

شاه : الان بله ، فکر میکردن که میاد

امینی : بله بله یک مقدار دارن پیش گیری همین را شروع میکنن و همینطوره

شاه : در شهر هم فکر می کنم باید یک خورده جلوشو گرفت!

امینی : بله بله یک مقدار باید جلوش رو گرفت برای اینکه بدین ترتیب اسباب زحمت خواهد شد خب مردم بیکار هم زیاد هستند یک مقدار تماشاچی بیکار هم به اینها اضافه می شه و کافی مردم عصبانیمیشن دیگه !

شاه : یک کسی هم روی بالکن وزارت فرهنگ اومد بود، همون جایی که تحصن کرده بودن ،حالا تیر از کجا اومده خورد بهش، تلف شده ، یکی از اون دکترا. حال اینم فردا لابد میخوان پیراهن عثمانیکنن!

امینی : لابد دیگه بعضی از این افراد اشخاصین که کارهایی رو می کنن، معلوم نیست که اصلاً کارهای ایرنسپونساب [غیر مسئولانه irresponsible] است تقریباً ، البته تو این یه میلیون تصمیم این چیزها پیش می آید خواه ناخواه.

شاه : حتماً ، از توی اتومبیل هام تیراندازی می کنن.

امینی : عجب !

افراد معمولی می یان از اتومبیل تیراندازی میکنن چندین اتوبوس آتش زدند.

امینی : نخیر یک مقدارش البته سخت گیری میخواد، خشونت و سخت گیری میخواد، چاره ای نیست و الا اصلاً در میره

شاه : در همین فکر دیگه که اگر ما قانونو اجرا نکنیم

امینی : نه دیگه تو اجرای قانون کسی نمیتوند ایراد بگیره، قانونو باید اجرا کرد

شاه : بله ، [اگه قانون رو اجرا نکنیم] اصلاً رفتیم، بدون اینکه با آبرو هم رفته باشیم، مثل پیرزن ها، راجع به تبریز هم دستور داده ام ، نمیدونم تماس گرفته با اون فرماندار نظامی یا نه ؟

امینی : نخیر ، هنوز نرفته

شاه : هنوز نرفته؟

امینی : نخیر

شاه: پس دیشب هم همین صحبتی کردیم که بالاخره قانون اجرا بشه

امینی : بله خود آقای صدیقی موافق قانون که حتماً باید اجرا بشه که خلاف قانون خوب نیست می خوان اجرا نشه ، خب هیچی

شاه : حالا این عقب افتادن شما همان دلایلی که دادن دیروز همونو می بینید؟

امینی : بله بله یک قدری، یک عده ای صبح فرستادم پهلوی آقای صدیقی پنج شنبه همان استادانی که شرفیاب بودند پنج شنبه صبح ساعت هشت مبرن که ایشان قدری تسریع بکنند که خواه و نا خواه که یک قدری زودتر جلو بیافتد، تاخیر زیادش هم صلاح نیست.

شاه : ولی تا اون موقع باید نظم را حفظ بکنیم

امینی : بله بله چون غیر از این چاره ای نداریم، مردم واقعاً یک عده ایشان جداً ناراحتند. حالا اگه نظمی نباشد، اسباب زحمت همه است، آخه این مدارس را بیخود اجازه دادند باز بشه، آخه به صلاح هم نبود، بیخود بود

شاه : بله کار بیخودی بود ، این تحصن در دانشگاه که از اون هم بدتر است

امینی : بله خسته می شوند می آیند بیرون، اون خیلی مهم نیست

شاه : چرا ! آنجا را مرکز دادند، تلفن دارن ، مرکز دارن، همه چیز دارن، به پاریس تلفن می زنند، پیش خدمت دارند و ستاد عملیاتشان شده !

امینی : هر جا تلفن میشه قطع می کنند

شاه : برق و تلفن و اینها را قطع کرده اند

امینی : بله

شاه : این که دیگه اشکال نداره

امینی : نخیر اشکالی نداره ، بله این جزء تدابیری است، خسته میشن میانند بیرون ، برق و تلفن و ارتباط داشتن غلط است

شاه : خیلی خوب ، اگر چیزی بود بعد به شما میگم

امینی : بله سایه مبارک کم نشه

منبع: موسسه مطالعات و پژوهش های سیاسی

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/29076/امینی-علی-شاہ-محمد-رضا-تلفنی-مکالمہ-شرحیہ>